

Gondolatok az ügyvédi munkaalkalmak szaporításáról.

I.

A balatonfüredi ügyvédi kongresszuson sok oly probléma merült fel, aminek megoldása a speciális ügyvédi érdekeknek csak mellékkérdése volt. Ha azonban a kongresszuson elhangzott véleményeket, határozatokat a kritika bonckésével vizsgáljuk, azt kell megállapítanunk, hogy ezek a nem par excellence ügyvédi problémák, melyek legteljebb látszatra volnának ilyennek minősíthetők — ezek a mellékkérdések voltak a kongresszus legnagyobb érdeklődést kiváltó és legbehatóbban tárgyalt kérdései.

Az ügyvéd-társadalmat számtalan súlyos megoldásra váró bajánál jobban érdekelték azok a relációk, — ahol az ország és a társadalom hasonlóan számtalan bajának hatalmas, — hogy úgy mondjam, jogpolitikai szemlélete adódott.

A kongresszus eredménye bizonyosság amellett, hogy az ügyvédség nem „egy” érdekképviselő a szükségképpen egyoldalúsággal, hanem a nemzeti állam adminisztrációjának egyik nagyvonalu szerve.

Szükségképpen összekötő az in concreto különálló egyén és az államhatalom, mint „jogi fogalom” között.

A tökéletes jogsegély szerve = az ideális ügyvédség. — A tökéletes jog = az ideális állam.

Mind a két fogalom: a jogsegély és jog, részben anyagi jogi, részben alaki jogi kérdések sorozatából áll, de az utóbbit nevezhetjük talán szélesebb értelemben a jog adminisztrációjának is.

Távol állunk attól, hogy állami berendezésünk bármely ágát, — tehát magát az ügyvédséget is, ideálisnak minősíthessük, minthogy a tényleg létező és a kívánatos ideális között mindig nagy távolságok vannak.

De tény az, hogy a konzervatív világszemlélet — és a létező értékek őrzése mellett — az ideális felé való törekvés, legaktívabb tényezője hazánkban a magyar ügyvédség volt és az ma is.

Igy történt az, hogy Balatonfüreden, ahol saját nyomorúságos életviszonyaink és belső bajaink kiküszöbölésének megvitalására összejöttünk, a vita csakhamar a jogállam és az egyéni jog különböző sérelmeire terjeszkedett, s a kongresszus nyolc bizottságának tárgyalása felőlele mindazon kérdéseket, amelyeket a gyakorlatban a jogsegély és a magasabb vonalú köz- és magánjog adminisztrációja akadályaként vélünk felismerni.

A végső konklúzió ezek után az kellett hogy legyen, hogy a nivósabb, jobb és minden tekintetben megnyugtató igazságszolgáltatás és közigazgatás összefüggő tartozéka a nivós, jó és hivatása magaslatán álló ügyvédség, amelynek nyomasztó gondoktól való mentesítése éppen olyan fontos feladat, mint bármely közfunkcionárius megélhetésének biztosítása.

Ez volt tehát, amint mondtuk, a következménye annak, hogy bár a kongresszus az ügyvédség gazdasági és speciálisan

ügyvédi kérdéseinek megvitatása céljából ült össze, — a vitaanyag általános érdekűvé vált, mert speciális érdekű a kérdések összetartozása és az egymásra való behatása folytán nem is maradhatott.

II.

Nem lesz talán egészen érdektelen, ha az előre bocsátottak után ismeretünk egy a III. számú bizottságban beterjesztett „ötletet“, melynek célja keletős:

1. az u. n. ügyvédi prolétáriátus levezetése;
2. zugirászok működési területének szűkítése, — és káros működésük elhárítása, — ezzel pedig a szakszerű jogsegély „népszerűsítése“.

Tapasztalati tény az, hogy a területi távolságok a technika haladása révén időben leredukáltattak. Az eddig többé-kevésbé elzárt kulturális és gazdasági területek megnyitáltak és lassan átvetik a nagyobb centrumok kulturáját, felfogását — és igényeit. A fejlődés természetes menete az államnak új feladatokat adott, amelynek megoldása a periferiák, a távoleső falvak és tanyák egészségügyi, gazdasági és jogi életének hatályosabb megszervezésében mutatkozott.

Az egészségügyi adminisztráció = a községi orvos, a gazdasági: a gazdasági felügyelőség és a községi vagy körállatorvos, a kulturális — a szaporított elemi és középiskolák — és a jogi? — hát bizony ennek organizációja nincs. — A községi jegyző közigazgatási szerv, — alárendelt, akinek kétségen kívül fontos szerepe van társadalom-politikai szempontból, közigazgatási adminisztrációs szempontból, — de a jogi problémák megoldására, szóval jogsegély nyújtására azért sem alkalmas, mert a reá nehezedő nagy munkaterhelés mellett; ha konkrét jogi kérdések megoldásáról van szó — természetszerűleg maga is jogsegélyre szorul.

Felvetődött tehát a gondolata annak, hogy nem kellene-e bizonyos előfeltételek fennforgása esetén ugynevezett községi jogi tanácsadói keretállásokat megszervezni, — hasonlóan a körorvos, körállatorvos intézményéhez.

Előfeltétel: ügyvédi oklevél- és legalább egy évi ügyvédi gyakorlat kimutatása.

Hatáskör: a képviselő-testület tagja, a magánjogi kérdések referense; árvaszéki, gyámügyekben az árvaszék hivatalbóli megbizottja ott, ahol jogi természetű közfunkciók teljesítéséről van szó. Incompatibilitás: minden közigazgatási hatóság előtti ügyben. Társulási tilalom, egyébként szabad magánjogi gyakorlat.

Ezeket az összeférhetlenségi okokat az állás természete és szabad kartársak gyakorlatának védelme indokolja.

Adminisztratív egy vagy két körjegyzőség területén szerveztetnék meg az állás a konkrét szükséghez képest. Célszerű lenne ez, mert a falvakban működő zugirászokat visszaszoritáná; mert a vidék gazdasági életének irányát a jogélet követelményeivel jobban összhangza'ba hozni alkalmas volna, mert az elproletáriásodó ügyvédség nagyrészt levezetné — számukra szerény, de tisztességes megélhetést biztosítana azokon a periferiákon, ahol ma egy ügyvédnek elindulni sem elegendő anyagi ereje, sem elegendő erkölcsi bátorsága nincs.

A probléma fel van vetve: — szikra ez eszméknek Balatonfüreden lobogó lángcsóvjából.

A magyar ügyvédség ítéletére van bizva, hogy célkitűzésének egyik faktora legyen-e, — vagy alkalmatlannak találtatván, — ne legyen több, mint élesztője annak a gondolkörnek és törekvésnek, amelyből erős meggyőződésem szerint az állam és az ügyvédség megértőbb és jobb jövője megszületik.

Dr. Groák László.

Jogélet.

A Civiljogászok Vitatársasága előadásai sorozatát *dr. Meszlény Arthur*-nak „A Pp. a gyakorlatban” című előadása nyitotta meg. Előadó kiemelte, hogy a maga egészében a Pp. beváltotta azokat a várakozásokat, melyeket hozzá fűztek. Mindazonáltal a viszonyok változása folytán bizonyos módosításokra szorul. A közvetlenség és nyilvánosság elvét változtatlanul fenn kell tartani, viszont a szóbeliség mellett, különösen a tárgyalás előkészítése céljából, az írásbeliségnek nagyobb tért kell adni.

Dr. Vészi Máttyás az „Ügyvédi taktika”-ról szóló előadásában hangsúlyozta, hogy az ügyvédi taktika kérdéseivel időnként foglalkozni kell. Az ügyvédi taktika határvonala egyik oldalról az ügyvéd jól felfogott érdeke, a másik oldalról az a speciális etika, amelyet az ügyvéd soha sem hagyhat figyelmen kívül. A taktikának a jelentősége az ügyvédnek kollégáival, felével, ellenfelével és végül a bírósággal szembeni magatartásában nyilvánul meg, gyakorlati oldala a pervesztés irányítása.

Dr. Főrnheim Ernő november 9-én tartott előadást: „Az alkalmazott szolgálati kötelezettsége” címén. Vázolta, hogy egy-egy s a munkajog egész területére kiterjedő törvényhozási szabályozás hiányában e kötelezettség tartalmának megállapításáról egyes speciális törvényekből és a bírói döntésekről vonható következtetésekre vagyunk utalva. Ismerette különösen a segéd munkások alkalmazására való jogosultságot, s azoknak a munkaadóval és az alkalmazottal szembeni jogviszonyát. Majd a szolgálatokra való igény s azok átruházhatóságának fejtegetése után bőven tárgyalta a munkaadó utasítási jogának s az alkalmazott engedeimességi köteletségének tartalmát, körét és korlátait, a sztrájk munka végzésére és a kapuszolgálat türéseire vonatkozó irodalmat és gyakorlatot. Végül a szolgálatok teljesítésénél kifejtendő gondosságról, a munkaidőről, a munka helyéről és a kikényszeríthetőségről beszélt.

Dr. Molnár Márton november 16-án tartott előadásában a szerzői jog terén mutatkozó újabb irányokról beszélt. Kifejtette a bel- és külföldi gyakorlat és az újabb szerzői jogi törvények alapján, hogy a szerzői jognak, mint szellemi tulajdonnak felfogása mellett mindjobban érvényesül a szerzői jognak, a műalkotásnak a szerzővel szembeni személyes kapcsolata. Végül a film és a rádió terén kialakuló gyakorlatot ismertette.